

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 лепта

Уређује: О Д Б О Р

БРОЈ 10 лепта

НЕМАЧКИ МАНЕВРИ Понуде засебног мира

Недавно је објавио Волфов Биро како је Немачка отпочела тајне преговоре о миру са једном од Споразумних сила, са провидном намером да тим недостојним средствима убаци међу наше савезнике неповерење. А после неколико дана избиле су на јавност вести да је Немачка понудила по други пут измирење Француској, обећавајући евакуацију окупираних територија као и извесне концесије у погледу Алзас-Лорена!

Француски народ свестан своје велике и племените улоге, пун поуздања у крајњу победу одбио је са гнушањем да немачке предлоге, убеђен да се бори за свете принципе слободе против грубих завојевача, који су устали да заведу стару, средњовековну грубу силу оличену у терору.

Ова нас појава није изненадила при помисли да је Немачка, као вођ централног савеза и до сада прибегавала таквим триковима, како би ма на који начин одвојила кога од наших савезника и на тај начин олакшала онај велики и снажан притисак, под којим почињу крцати ребра кајзерових преморених и изнурених армија.

Први такав покушај учињен је са Србијом. Познато је да је Аустрија, после свога нечувеног слома на Колубари и Церу, понудила мир поравнања, који је српска влада с места одбила иако су јој нуђене знатне концесије, јер је сваки Србин веровао као што је и сада тврдо убеђен, да ће само и једино победоносан мир обезбедити наше национално уједињење и трајно благостање земље и нашега народа.

Други случај је био са Русијом, којој је Немачка учинила извесне предлоге за сепаратан мир још прошле године, за време старог режима, али је тај маневар остао без резултата. Чим је избила револуција, Немачка је поновила своје омиљене маневрели суверуске владе одлучно одбиле такве понуде нагласивши да ће се нова, препороже-

на руска војска борити све донде, док се не сруши аутократски и милитаристички режим немачког царства, који ће као такав бити вечита опасност за републиканску Русију.

Али то није омељо немачке власнике. Употребљена је Турска. На име чим је провизорна руска влада прокламовала да се одриче завојевања Турска, је по наговору Немачке, затражила измирење са Русијом, наглашавајући да и Турска нема никакве завојевачке циљеве према Русији (!) и да би зато свако крвопролиће било бесмислено.

Готово истовремено појавила се на хоризонту други немачки трабант — Бугарска. Бугарска штампа, која је на два месеца раније називала руску војску чопорима дивљих мушкетера, које треба као бесловесна и нижаствовања таманити у интересу цивилизације, одједном мења тон и доказује како је бугарски народ устао противив руског царизма, а никако противив племенитих синова руског народа — појава која својим одвратним цинизмом најлепше илуструје Кобургове поданике.

Али све то није могло централним државама. Немачка, која је све наде везивала за одцепање ма ког нашег пријатеља постигла је обратан дејство.

У немачкој држави појачана је већ постојећа криза, која се нарочито манифестује у свакодневним штрајковима, нередима и побунама; равнодушности народа према седмом ратном зајму, учестаним дезертирањима, побуним морнара, великој кампањи, коју води штампа за уклањање канцелара, жучним дебатама у рајхстагу где већина захтева што скорије закључење мира. Конзервативни лист «Теглицхе Рундшау» вели, да ће ускоро настати још тежи и критичнији дани!

Ако све ове немачке дипломатске неуспехе доведемо у везу са садањом војном ситуацијом као и са стањем у Немачкој, можемо са

пуно разлога констатирати да за централни савез наступају врло тешки дани и онда је појмљив бољни узвик великог немачког публицисте и патриоте Максимилијана Хардена, који је пре неки дан објавио ове интересантне и значајне речи:

«Положај Немачке далеко је од тога да буде сјајан. Немачкој згради грози опасност са свих страна. Постарајмо се да је спасемо!»

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Женева, 16. Придаје се велика важност конференцији која је држана у генералштабу и којој су присуствовали Хинденбург, Лудендорф, Михаелис, Килман, Билер, Бетман, Јагов и граф Трахенберг. Векали су о политичкој и војној ситуацији Немачке.

Берн, 16. Извршни одбор немачке социјалистичке странке одлучио је да организује у свима великим вароцима хитне митинге у корист мира обележених и одиштанас. Ако се власти цупротиве организацији ових митинга социјалистички ће послати интерпелсати владу у парламенту. Социјалистичка странка решила је да појача, свима средствима, пропаганду у корист правичног мира.

Цирих, 16. Из Прага телеграфишу: Чувени чешки патриота Крамарж присвоје је јуче у нашу варош. Хиљада лица је отпратило Крамаржа до његовог стана. Целога дана су биле одушевљене манифестације. Многи су говорници држали говоре. Полиција је морала интервенисати у више махова.

Мадрид 16. Уважена је оставка генералу Примо де Ривера, министру војном. Министар је дао оставку због афере Кадицеа.

Буенос - Ајрес, 16. Министар трговине поднео је оставку изслед размислима са колегама у погледу међународне политике.

ИЗ "БЕЛЕ КЊИГЕ"

Бр. 46.

Телеграм

Бригадни генерал Јанакица, министар војни, 15 војном корпусу. — Кавала.

Атина, 28. априла 1916.

Споразум са Немцима и Бугарима гласи да ћемо се на сектору Али-Бутиш — Сејмен Кајаси мв поду-

ћи на један до два километра од границе линије, а да Немци и Бугари могу стићи до границе линије, али не ву и прећи, тако да се створи неутрална зона на наш терет, кад се већ други бране од Англо-Гала настањених на тој територији. Према томе она мада наступања северно од Вегрине и наступања на Лехову јесу поврде споразума. Известите бугарског мајора у Лехову да се вара у погледу споразума. Објасните му шта је у ствари и решите му да ће питање решити владе. Додајте да, не доводећи у сумњу његову искреност и ради одржања пријатељских односа између обе државе, не употребљавате оружану силу против њега, и да може остати где се налази док питање не реши влада, али да ћете свако ново наступање његово или другог којег одреда спречити оружаном силом. Све ово да се каже као да долази од нас. Треба војни корпус саобразити се овом наређењу и оно што се код њега буде десило.

Јанакица.

ЈЕДНА АФЕРА

Питање холандског транзита

Лондон, 16. октобра.

Британски посланик у Хагу, интервјуисан односно питања шљунка и песка, који је слат на немачки фронт кроз Холандију за бетонске радове, рекао је да Споразум не може допустити Холандији да помаже Немачку у убијању војника у Фландрији. Енглеска не може у овом случају примити принцип арбитраже. Америка неће пустити да се извезе у Холандију ниједан грам намирница, док се ова холандска афера не регулише према жељама Споразума.

Социјалистички лист «Хет Фолк» вели: «Холандска влада је исто толико приступачна немачким разлозима, колико је неприступачна енглеским. Немачки стручњаци убедили су против свих разлога Холандију, да транзит потребног материјала за грађење путова треба 79.000 тона повећати на 5.200.000.

«Тијде» пише: «Наша влада тражи да се провере енглеске оптужбе. То значи тражити немогуће, пошто и самим нашим инжењерским о-

фицирима није допуштено да иду у немачку зону. Како би онда енглески официри могли добити дозволе потребно итд. може и ствар, су владе је

ШИФРОВАНЕ ДЕПЕШЕ

Кајзер и његов шурак

Атина, 16. октобра.

Из дешифрованих депеша, измењиваних између Константина и кајзера види се, да је бивши грчки краљ свакодневно достављао кајзеру сва обавештења политичког и војног карактера.

У једном од тих телеграма кајзер обширно

описује организацију банда, које су имале задатак да пресеку комуникације Источној војсци и ову нападну деља. Број ових износио је на 5000.

У својим депешама, бивша краљица стално истиче, да је Немца, да зна само своју отаџбину и сврга цара. Она тражи често остварење плана немачког напада, да се Грчка ослободи «срамних свиња». У једном телеграму кајзер одговара, да је то сад немогуће и да Грчка прва нападне Источну војску. Најзад у једном телеграму краљица јавља брату, да је блокада осујетила све њихове планове и да германофилска кампања мора пропасти.

ЖИВОТ У СРБИЈИ

Један наш војник, родом из Нових Крајева, пребегавши је из непријатељског ронетва, и дао нам је веома интересантних података, који се односе како на његове доживљаје, тако и на тешке прилике у којима се данас налази наш поробљени народ.

Ми ћемо овде извести, за сада, само неке појединости, које ће, надамо се, доста занимати наше читаоце.

Бугарска управа

Ја сам као заробљеник, спроведен за један логор близу Софије где сам остао кратко време, јер су ме Бугари узели, као и све остале, у војску и упутили за прво време у Скопље, где сам као кадрован служио неколико месеца. То ми је дало прилику да се што боље упознам са животом овога нашег чувеног града, негдашње проглашене престонице српског царства, који у свему дели судбину осталог поробљеног српства!

Тамо је био окружни началник пуковник Марин Хитров, његов секретар је Владимир Анастасов трговац, ерески началник је неки Славков, бивши полицијски чиновник у Бугарској, али је на скоро смењен. Заменио га је Трајко Паланчићев по занимању словенски берберин, али и овај се није дуго задржао, јер је на његово место постављен Борђе Адев учитељ, родом из скопског села Љубаница.

Управник града је Златарев, а његов секретар Борис, студент технике, и-

ваче пореклом Скопљанин. Данас је Скопље подељено на седам квартова у којима су некрети и-

лије или нификовани и ди карактерићућемо ове пкоје знам. У ту старешиначев, по занимању у Маџарској члана је постоја Арија Штина, у ту је не-

Пресе, ског одборности: Борденичар, Е трговац, А бивши туре још два Тујмена ће из

Срп

Скопље, ни и пошета народа цима, тако и бођења. И пре гари су затекли овамо су људи који се нису екуисали било због старости или каквих неузетних домаћих и здравствених прилика. И чим су Бугари ушли у ово место, одмах су отпочели са истраживањем Срба. Неке су с места притворили и после дан два интернирали, а други су били под полицијским надзором, али само за кратко време, јер су они интернирани. Ја сам могао сазнати и ушамити само имена следећих личности.

Митрополит Вићентије са целим свештенством, који је бежао до Приарена, где су га Бугари застали и с места одпратили у Рилски

ни војних власти...
цир продукао ра-
тну интересе сво-
да и отаџбине, ра-
немилице туђ и
важином добије-
ба несрећник да
ити чавор који

га тренутно финансира за
несрећни рад и да није да-
леко време кад ће имати
да положе рачуна и пред
својом савешћу и пред срп-
ским судовима.
Овим га само маркирамо
да се не заборави и да га
јавност и наш свет упозна.

Њујорк. Конгрес је
одобрио кредит од 613 ми-
лиона долара за грађење
аероплана. Увојена су три
главнина Карпони, један
слижан Хендеју и трећи ли-
сто амерички.
Амстердам. Јављају

вакнадио, да су међу по-
буњенима биле и аџе:
«Принц Јулијана», «Кај-
зер», «Вестфален», «Хелго-
ланд» и «Хамбург». Муни-
ција и два артиљерија о-
вих бродова бачена је у
море.

стративне власти пресе-
ће се постепено. Припре-
ни парламент ће држати
своју прву седницу у Пе-
трограду, на којој ће вла-
да изложити разлоге свога
премештања. Истога држе,
да ће се Корниловљев про-
цес наставити у Москви.

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Франц. коминике

Париз, 16. октобра
На фронту Ена обостра-
на артиљеријска борба, жи-
ва у области Иртебиза.
Французи су немачки
Мезон.
Фронт у је-
дан
ујкио од
Форжа
Мезе
и заробили злогљенике.

Доцније, Северно од
Ена доста јака артиљериј-
ска борба у области Пинон-
Шавињон и према Енин-
де-Шеврињи-у. Јуче у по-
дне Немци су извршили јак
напад на наше положаје
северно од полског добра
Фроадмона али су били од-
бијени претрпевши озбиљ-
не губитке. Заробљено је
39 војника и један официр.

Румун. коминике

Јаши, 16. октобра
Овим сукоба патрола у
Буковини ништа значајно.
На осталом фронту пушка-
рање и дејство артиљерије.

Енглески коминике

Лондон, 16. октобра
Месопотамија. У
правцу Тегрита турске ко-
лоне покушале су да се
приближе нашим положа-
јима у близини Самаре. Ал-
ли, пошто су приметиле да
наше трупе напредују, Тур-
ци су се повукли без бор-
бе, у току ноћи.
Доцније, Побољшали
смо наше положаје у току
ноћи близу желез. пруге Ир-
Рулер. У току ноћи бел-
гијске пруге извеле су на
сектору Диксида успех
напад и задобиле 16 заро-
бљеника и 1 митраљез. У
току дана Французи и Бел-
гијанци водили су успешне
операције сев. од Меркема.
Село Тигем заузето је од
француских трупа, а...
Меркема сад је у Савезнич-
ким рукама. Задобивено је
нових заробљеника. На

борбеном фронту наставља
се артиљеријска борба.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Лозана. Крајем месе-
ца почиње овде изложба
ратних трофеја, коју су ор-
ганизовале мученичке зем-
ље Србија, Белгија и Ру-
мунја.

Париз. «Тан» објав-
љује интересантне изјаве
војног критичара пуковни-
ка Репинтона, који је до-
шао у Париз. Енглески пу-
ковник је изјавио да су
Немци свуда тучени сем у
њиховим коминикима. Са-
везници су надмоћнији у
свему над непријатељем.

Берн. Поморске нем-
ачке власти установиле су
строг надзор над посадама
ратне флоте где се мно-
ги налазе који гаје ре-
волуционарне и пацифи-
стичке идеје.

Берн. Данас ће се
стрелати у Вилхелмсхафе-
ну 50 маринача, који су
оптуђени да су проузроко-
вали побуну у флоти. Вој-
ни ће суд судити и други-
ма, који су у току побуне
ујкио и између којих
се налазе и неколико ви-
ших официра.

Лондон. «Централ
Нјус» савија да се Немци,
разјарени услед пораза на
западном фронту, подло
свете над Белгијанцима. Пре-
неки дан стрелали су 19
лица од којих су већина
грађани.

Берн. На линији Бер-
лин-Остенде био је судар
возова. Било је 27 мртвих
и 15 рањених.

Милано. «Кориере
дела Сера» савија из Лон-
дона: Један немачки рад-
иотелеграм јавља, да се су-
маренска акција проширује
на обале Сјед. Држава, Ка-
наде и Кубе. Из Вашинг-
тона јављају, да је аме-
ричка влада потпуно спо-
којна и да је сигурна у
успех предузетих мера про-
тив сумарена.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Бомбардовање Би-тоља

13. овог месеца неприја-
тељ је опет тукао Би-тољ
избацивши на варош 118
граната, од којих је рањено
једно лице а општењено
је и порушено 32 куће.

Курс за шофере

У Солуну ће од 1. децем-
бра почети курс за шофе-
ре. Расписан је конкурс, у
коме могу учествовати до-
броволци и младићи осло-
бођени војне службе, као
и неборци из позадине из-
међу 18. и 35. године. Усло-

ве ћемо објавити у сутраш-
њем броју.

Читуља

Извештавам своје срод-
нике, пријатеље и другове,
да добих тужан глас из Бе-
ограда, да ми је преминуо
свнчки Радован Рика, у
својој 5-ој години млађаног
живота, не дочекавши да
заглад свога оца у ослобо-
ђеној нам Србији. Ожалош-
ћени: маја Мара, отац И-
гњат Ђорђевић народник
музике Краљеве Гарде, бра-
ћа Владимир и Милорад,
стара мајка Перса, тетке
Дана и Ленка и остали фа-
милија.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Вашингтон, 16. Са-
ма кућа Морган уписала је
125 милиона за други аме-
рички зајам слободe од 15
милијарди.

Париз, 16. — Један
Белгијанац коме су Немци
дозволили да иде из Бел-
гије изјавио је једном ла-
риском новинару да ста-
повници вароши Брисела
могу циркулисати само са
објавама. Здравствено ста-
ње је врло рђаво. Немци
свекога месеца стрелашу,
просечно 20 лица.

Париз, 16. Датум Са-
везничке конференције у
Паризу није још одређен.
Иагледа, да је решено да
осим јединства војне акци-
је и испитивања извесних
економских споразума, сва
остала питања, а нарочито
циљеви рата оставиће се
на страну. Неће бити да-
кле претресане извесне те-
зе, истакнуте од незванич-
них организација.

Лондон, 16. Избори
за Уставотворну скупштину
у Русији одређени су за
12. новембар а отварање
скупштине биће 1. децем-
бра. Шефови странака по-
чели су пропаганду и спре-
мили листу кандидата.

Цирих, 16. «Белги-
ерш Тагеблат» јавља да је
избила побуна маринача у

Остенду. Један је официр
бачен у море. Три матро-
за, који су одбили да се у-
крцају на сумарен, ухва-
шени су.

Цирих, 16. — Пре-
ма изјави полског со-
цијалисте Радецког који
је пре неки дан дошао
из Штокхолма у Швај-
царску револуционарни
покрет ухватио је и
немачку војску. У Хам-
бургу, Хаиовру, Гериу
Тиригину трупе су се
братимиле са побуњ-
еницима.

Петроград, 16.

Дописник «Вечерње
Време» у главном шта-
бу вели, да се одуста-
ло од одашивања ге-
нерала Алексејева на
Париску конференцију.

Петроград, 16. —
Извршни одбор Совјета
упутио је апел вој-
ницима и официрима,
у коме их позива да
све силе напредују у
борби противу непри-
јатеља.

Рим, 16. Агенција
Стефани примила је следе-
ћи телеграм из Петро-
града: Пошто Петроград
свад у ратну зону, влада
ће се преместити у Москву,
где ће се састати уставот-
ворна Скупштина. Админи-

Париз, 16. — Министар
финансија г. Клод изложио
је комисији буџета у пар-
ламенту и финансијској ко-
мисији у сенату пројект новог
ратног зајма. Ренте ће
бити 1 од сто, а уписи ће
се ограничити до 10 мили-
јарди.

Рим, 16. На једној
конференцији, која је тра-
јала три часа између кај-
зера и канцелара донето
је решење немачке кризе.

Лондон, 16. Мин.
финансија г. Бонар Ло-
тражиће од парламента
нов ратни кредит од
400 милиона фунти стер-
линга.

Париз, 16. Францу-
ска победа изазвала је
одушевљење у британ-
ској штампи, која исти-
че, да немачки комини-
ке први пут сада при-
знаје, да су немачке тру-
пе попустиле под фран-
цуским притиском и не
употребљује стару фор-
мулу стратегијског пов-
лачења.

Атина, 16. На
последњој седници ита-
лијанског парламента г.
Сонино, говорећи о рат-
ним циљевима Италије
изразио се врло прија-
тељски односно Грчке.

Париз, 16. — Ха-
васова агенција деман-
тује, да пут лионског
кардинала Морена у
Рим има за циљ ма-
какве разговоре о миру
са Папом.

Атина, 16. — Ке-
ренски је примио грч-
ког посланика Какла-
маноса и изјавио му,
да је срећан што је
обновљена солидарност
између Русије и Грчке.

Париз, 16. — Јав-
љају из Цириха «Ма-
тенце»: Кајзер је одлу-
чио да задржи на вла-
сти канцелара Михае-
лиса, подканцелара Хел-
ферица, министра ма-
рине фон Капеле и мин.
војног фон Штајна.
Он није ушисао, да
се криза у Немачкој по-
горшава и да ће изби-
ти на идучој седници
рајхстага.

ЈОШ ЈЕДНА ПТИЦА

У служби туђину
Ономад смо донели крат-
ке вести, да је Миодраг
Поповић, судски писар
у нову § 76 отпуштен из
војне службе и да је раз-
лико од службе ресет виог-
ра.
Како смо обавештени ти
уди против државне власти
у воју историју.

Ош ђакон
јим друго-
в слаба ка-
о чиновник
одиковао. У
аровлачно и
забуњавао.
Дије измај-
мовање у
је разним
ворио у
итриге
ог уједи-
на крају
скоро мо-
н, он је
је и одакле
а српских
у страши-
ће у
тунио
немач-
хотећи
и на по-
инистра као

ЈШТА ЗА СРБИЈУ

Антон Морхарт канцлар
минерска чета цон. бр. 999
јавља својој жени Јелени
Морхарт, Хади-Миленти-
јева бр. 29 Београд да је
добро и здраво као и доле
именовани: Милан Дими-
тријевић столар, Воја Ленке
нишлице муж, Леополд во-
деничар из Акционар, мли-
на, мали Тошина и Душан
цимермон, Миса Буќановић,
Тони Манц, Богосав
столар и Лепосав Мишко-
в муж, Наја Косарић брат,
Дви моле да им се њихове
фамилије јаве на горњу а-
дресу.
Милоша Бурашиновића
Староцирвена б. П Београд
моли Милан Димитријевић
столар минерска чета п. 999
да навести његовог оца

СА ОПШТЕЊА

Код Давида Брајинови-
ћа, бивајника покретне
артиљ. радионице бр. 111,
имају карте из Србије, ни-
же означена лица, која не-
ва јаве своје адресе како
«бих» им могао исте карте
доставити. Стеван Банко-
вић (192) од жене Милене
је Кусадак, Михајло Макси-
мовић од жене Милене је Ку-
садак, Зарија Богђевић од
оца Радосава Кусадак, Ми-
лошан Гајић од мајке Ра-
дојке Кусадак, Ниводије Ра-
дојковић од жене Елинке
Кусадак, Зарија Радивоје-
вић каз. од сестре Стане
Кусадак, Јован Банковић
од жене Јане Кусадак, Ми-

лош Јанковић од жене Да-
нице Сибница, Београд.

Да се јаве ниже имено-
вани и означе своје тачне
адресе како би им испослао
оригиналне карте из Србије
од својих. Љубомир Костић
пише му отац Благоје, Мла-
ден Милојевић јандар, на-
редник пише му жена Хри-
стина и Марко Д. Радовић
пише му Мирослава Сто-
јановић «Черкеса Мала»
Прокуљае обратити се на
адресу: Милорад Рочкоман
В. П. О. Б.

Душан Ср. Станковић
опанчар, из Неготина, моли
да му се јави Мијаило Ра-
шковић, пензионер из Него-
тина на адресу: Душану
Станковићу обвез. Коман-
да резер. трупа, и под-
никала касарна Ланберг —
Бизерга.
Миливоју А. Мијатовићу
родом из Пајсијевића ср.

гружански окр. крагујевач-
ки. Јави ми твоју адресу, те
да ти пошаљем карту из
Србије, коју ти шаље твој
брат Радонца А. Мијатовић
из Пајсијевића. Тија Р. Ми-
јатовић секретар начелства
Команда Места Солун.

Илија Ђорђевић железнич-
ки кондуктер да се јави у
базилску радићу улица Би-
тољска бр. 19, да прими
карту од куће.

Никола Г. Николић, над-
зорник Београд. Телефон.
Централе, сада 5 телегр.
одељење н. бр. 999 моли
сваког онога, а и оне који
се истим именом јову и
презивају, код кога се на-
лази фотографија његове
жене са децом или прими ли
какву пошту погрешно да
му пошаљу на означену
адресу.

Нова американска зубна клиника

Др ПАРАСКЕВОНУЛОСА
ул. Егнатија бр. 357
на углу римске каније
«Камара»

Препоручује се једини
атеље и о вје американске
зубне клинике, где се могу
излечити болесни зуби и
начинити вештачке амери-
канске десни са зубима.

Специјално за г. г. срп-
ске офицере и војнике чи-
ни се знатан попуст у це-
нама.
9-12

Отворио сам продавницу СРПСКОГ ДУВАНА

у Сри. Избеглич. логору
код вој. Руске болнице.
Војницима са положаја
даваћу извештај попуст.
С поштовањем,
Никола Петровић,
2-3 трг. из Београда.

АЛБЕРТ ГАТЕЊО

зубни лекар
Прима посету сваког да-
на у свом стану, Игњатије-
ва улица 339. 7-30

Праве, чувене и најси-
гурније
САТОВЕ «ЗЕНИТ»

са 10-го год. фабр. гаранци-
јом као и сатове:

Омега, Лонжиц итд.
продаје најповољније по ут-
врђеним ценама, према са-
ту од 30 до 50 драхма комад.

**Путнички базар срп-
ски магацин**, налази се
у Солуну, преко пута глав-
не желез. станице. 6-10

Одговорни уредник
Вошко Богдановић

Штампарија
«Велика Србија»